

50PLUS verkiezingsprogramma 2023-2027

Waterschap Rijn en IJssel Gelderland

WATERBEWUST

BELANGRIJK VOOR ALLEN

Binnenkort zijn er weer verkiezingen voor de besturen van de Nederlandse waterschappen en 50PLUS doet natuurlijk weer mee.

De taken van een waterschap zijn:

- Voldoende water (waterstand regelen met bijvoorbeeld gemalen en sluisen);
- Schoon water (afvalwater zuiveren);

- Droge voeten (dijken beheren);
- Natuurbeheer in en aan het water
- Kwaliteit zwemwater controleren.

50PLUS wil de wereld leefbaar houden voor huidige en toekomstige generaties. Daarom staat 50PLUS voor een krachtig klimaat-, energie- en milieubeleid; maakt zich sterk voor het behoud en herstel van de biodiversiteit. Daarbij moet getracht worden schade aan de economie te voorkomen en economische groei niet te belemmeren.

50PLUS staat op het standpunt dat het waterschap op een zuivere, financieel en maatschappelijke verantwoorde en zorgvuldige wijze haar kerntaken moet uitvoeren.

50PLUS streeft dan ook naar een goede financiële huishouding van de waterschappen. Wij zetten ons in voor een flexibele en goed gestructureerde organisatie.

50PLUS streeft op landelijk-, provinciaal- en op waterschaps-niveau naar een eerlijker verdeling van de waterschapslasten voor de (oudere) burgers en een meer democratische bestuuropbouw.

De hoofdpunten van dit streven worden gevormd door:

1. **Wijziging van de kostentoedeling:**

Nu betalen de burgers in sommige waterschappen tot 82% van de lasten en bedrijfsleven en landbouw de rest. De ingezetenen betalen in deze kostentoedeling **een te hoog percentage en dit percentage moet verlaagd worden.**

2. **Wijziging van de zuiveringsheffing voor 2 persoonshuishoudens:** Een huishouden met 2 of meer personen betaalt voor 3 vervuilingseenheden zuiveringsheffing. Dus ook als u maar met zijn tweeën bent, dit is dus eigenlijk een **50% lastenverhoging** voor deze huishoudens. 50PLUS wil daarnaast onderzoeken of het waterverbruik over de afgelopen jaren wellicht maatgevend kan worden voor de bepaling van de waterzuiveringsheffing.

3. **Ruimhartig kwijtscheldingsbeleid voor de waterschapsbelasting:** Voor huishoudens in de financiële marge.

4. **Wijziging van de zetelverdeling waterschapsbesturen:** Nog altijd worden in de waterschapsbesturen zetels toegewezen aan belangengroeperingen (Landbouw, Kamer van Koophandel) de zogenaamde **geborgde zetels**. 50PLUS wil deze geborgde zetels afschaffen.

Algemeen

Elk waterschap zorgt voor het waterbeheer in een bepaald gebied. De taken van een waterschap zijn watersysteembeheer (dit gaat over de kwantiteit, kering en waterkwaliteit) en zuiveringsbeheer (zuivering van gebruikt water).

Sommige waterschappen hebben ook vaarwegen en landwegen in hun beheer.

Aspecten zoals natuur-/milieubescherming, klimaatbeleid, en het plaatsen van bijvoorbeeld windmolens behoren niet tot de kerntaken van het waterschap, hiervoor zijn andere overheden verantwoordelijk.

Voor eigen gebruik en duurzame bedrijfsvoering (CO2) kunnen de waterschappen wel duurzame “energiebronnen” inzetten.

Hierbij zijn nationale en internationale (EU) wet- en regelgeving de meetpunten voor het te voeren beleid.

50PLUS wil graag het Waterbeheerprogramma 2023-2027 samen met andere organisaties uitvoeren. Dit willen zij doen in overleg en samenwerking met regio's, gemeenten en maatschappelijke organisaties. Gelet dient te worden op de beheersbaarheid van de financiën. Alles moet wel haalbaar en betaalbaar blijven.

Ook wil 50PLUS terughoudendheid om te voorkomen dat de lasten voor burgers, bedrijven en agrariërs stijgen; dus -zoveel mogelijk- géén lastenverzwaring.

Waterbeheer is heel belangrijk en heeft ook landelijk grote impact, dus is het ook een nationaal politiek onderwerp. Vanuit de landelijke politiek is dit niet vreemd, maar juist gewenst. 50PLUS heeft duidelijke opvattingen over het water- en zuiveringsbeheer van de waterschappen.

Wij lichten dat in dit programma graag toe.

De speerpunten van 50PLUS zijn:

* **Focus op kerntaken (prioriteiten);**

* **Droge voeten (waterveiligheid);**

* **Schoon water, (waterkwaliteit omhoog);**

* **Klimaatadaptatie, Watertransitie (overgaan op duurzaam watergebruik) en**

Energietransitie;

* **Evenredige lasten-/kostenverdeling en geen winstoogmerk;**

* **Schulden voorkomen/verlagen;**

* **Minder bureaucratie, maar meer aandacht voor digitale veiligheid;**

* **Geen belangenverstrengeling;**

* **Pragmatisch;**

* **Regeren is vooruitzien.**

Focus op kerntaken (prioriteiten)

De waterschappen behoren zich louter bezig te houden met hun primaire kerntaken en behoren geen andere activiteiten of initiatieven buiten het waterschapgebied te ontplooien. De hierbij behorende begrotingen zijn sluitend zodat deze taken ook uitgevoerd kunnen worden (voor zover mogelijk zonder overschrijdingen).

Droge voeten (waterveiligheid)

Voorkomen van overstromingen de veiligheid voor de bewoners staat altijd voorop. Daarbij hoort ook een antwoord op de zeespiegelstijging, het HWBP (Hoog Water Beschermings Programma). De oplossingen hiervoor zijn divers, dijken en kades behoren voldoende hoog te zijn en er moet gezocht worden naar innovatieve vormen van dijkaanleg, gericht op een meer natuurlijke bescherming. De dijken moeten onder permanente bewaking staan.

In noodsituaties kunnen ook delen van het land gecontroleerd onder water worden gezet. Hierbij dient te allen tijde ook een bedrijfseconomische afweging gemaakt te worden. Dit kan in uitzonderlijke gevallen leiden tot onteigening. Ook dient er meer en meer gekeken te worden naar de natuur(lijke) gebieden om deze in te zetten als tijdelijke waterbergingen bij hoogwater.

Steeds vaker zullen we te maken krijgen met extreme weersomstandigheden. Hoosbuien en droogte. 50PLUS vindt dan ook dat de waterschappen voorop moeten lopen met de aanpak van dit soort calamiteiten. Ook bij nieuw te ontwikkelen gebieden dient met het Waterschap als eerste een gesprek plaats te vinden. Ook moet er een gedegen calamiteitenplan zijn met daarbij een gestructureerde en geoefende calamiteitenorganisatie.

Schoonwater, waterkwaliteit omhoog

Om de kwaliteit op peil te brengen met de (Europese) Kaderrichtlijn Water moeten de Waterschappen maatregelen nemen om de waterkwaliteit te verbeteren; maatregelen die vanuit deze visie gesubsidieerd worden en niet onder Vervuilingseenheden vallen. Uitgangspunt hierbij moet blijven de vervuiler betaalt en dat is niet alleen de burger, maar zeker ook de bron van de vervuiling.

50PLUS maakt zich sterk voor een snelle adaptatie van het reinigingsproces, met name als het gaat over het verwijderen van medicijnresten, microplasticvervuiling en uitspoeling resten van gewasbeschermingsmiddelen. Dit kan betekenen dat er nadere regels van

kracht worden die o.a. gewasbescherming, onkruidbestrijding, besproeien van gewassen en vuil-waterafvoer inperken.

Aanvullende maatregelen kunnen ook genomen worden als het (grond-)waterpeil in het geding komt. In beide situaties (kwaliteit en peil) wordt samen met betrokkenen altijd een belangenafweging gemaakt. Zeker het besproeien van gewassen en een te hoog- of te laag waterpeil kan leiden tot grote economische schade voor de landbouwondernemer. Voorwaarde hierbij is dat een eventuele bronbemaling hierbij op circulaire wijze plaatsvindt.

Een goede kwaliteit geldt uiteraard ook voor zwemwater waarvoor de Waterschappen verantwoordelijk zijn (dit geldt niet voor commerciële zwembaden/-baden). Hier zetten de Waterschappen zich in om onder andere blauwalg te voorkomen en te bestrijden.

Klimaatadaptatie, Water- en Energietransitie

De huidige klimaatverandering en temperatuurstijgingen zijn funest voor senioren en andere kwetsbare mensen; 50PLUS maakt zich sterk voor deze categorie en werkt aan een langjarige visie op het vlak van duurzaamheid en klimaatadaptatie. Door de voortdurend optredende enorme plensbuien maar ook lange droge periodes moet de waterhuishouding daarvoor geschikt worden gemaakt. Dit geldt voor zowel onze huidige als de toekomstige generaties (Fit for the Future).

Deze visie dient op een zodanige geleidelijke wijze ingevoerd te worden dat dit geen of zeer beperkte kosten met zich meebrengt. Toekomstige opbrengsten door innovatie en samenwerking dienen de kosten te dekken.

De waterschappen dienen wat 50PLUS betreft duurzaam te werk te gaan. Bij alle plannen dient de factor duurzaamheid zowel overwogen als afgewogen te worden. Hierbij zal circulaire economie een rol moeten spelen. Zaken als hergebruik van teruggewonnen grondstoffen, eigen energieopwekking en beperking van de uitstoot CO₂ dienen steeds betrokken te worden bij alle besluitvorming. Hierdoor zal ook de samenwerking met dorpen en steden gezocht worden. Het waterschap kan meedenken om de rioleringen op peil te brengen, afkoppelen van hemelwater te bevorderen (na reiniging hiervan) en berging van water te realiseren. Ook kan het waterschap helpen met informatie om het “waterbewustzijn” bij overheden en ingezetenen te vergroten.

Evenredige lasten-/kostenverdeling en geen winstoogmerk

50PLUS heeft zich zoveel mogelijk ingezet voor de (ingezetenen) burgers voor een nieuw belastingstelsel, dit ligt nu bij de Eerste Kamer. Wij zouden graag zien dat er in dit nieuwe stelsel nog een aanpassing wordt aangebracht waarbij het waterverbruik als grondslag wordt gebruikt.

50PLUS wil een nieuwe commissie instellen die opnieuw gaat kijken naar een aanpassing van de (huidige) belastingstructuur. De doelstellingen “Eerlijk, Transparant en Uitlegbaar” dienen hierbij een top-prioriteit te krijgen. Wij stellen onze kennis en kunde

daarvoor beschikbaar.

50PLUS maakt zich sterk om de oneerlijke 'subsiëring' (veel te lage belastingtarieven) van commercieel geëxploiteerde "natuur" te stoppen.

50PLUS is voor "kwijtschelding" maar vindt dat dit niet de taak is van de Waterschappen en thuishoort bij de Belastingdienst en Gemeenten en daar zal het ook geborgd dienen te worden. Essentieel op dit punt is dat er dus afstemming dient plaats te vinden met Gemeenten en/of de Belastingdienst.

Hierbij dient in acht te worden genomen dat het indienen van een verzoek tot het doen kwijtschelden van de Waterschapsbelasting zowel digitaal als ook op papier gehandhaafd blijft. Bovendien is 50PLUS van mening dat het aanvragen van kwijtschelding laagdrempelig dient te blijven en of moet worden gemaakt.

De waterschapsbelasting dient gerelateerd te zijn aan de kosten die het betreffende waterschap maakt. Hierbij staat voor 50PLUS ook de verdeling ter discussie. Wij zijn van mening dat de billijkheid van de huidige verdeling voor huishoudens, 1 en 3 of meer personen, dient te worden aangepast om meer recht te doen aan de feitelijke gezinssamenstelling.

Dankzij 50PLUS is op dit punt van mening dat, onafhankelijk van het CAB-voorstel, deze verdeling aangepast moet worden naar: 1, 2, 3, 4 en meer personen. Een alternatief is om de zuiveringsheffing te baseren op het drinkwaterverbruik. Ook dan wordt recht gedaan aan de feitelijke gezinssamenstelling.

Dankzij 50PLUS is in het UvW-voorstel (Unie van Waterschappen) deze aanpassing opgenomen. Echter gezien de ontwikkelingen omtrent het UvW-voorstel zijn we hier nu niet meer zeker van. 50PLUS blijft zich sterk maken voor deze verdeling en eist dat deze aangepast zal worden in: 1, 2, 3, 4 persoons huishoudens. Voor 50PLUS is het heffen van de zuiveringsheffing gebaseerd op het drinkwaterverbruik ook een acceptabel alternatief omdat ook hiermee recht wordt gedaan aan de feitelijke gezinssamenstelling.

Van geheel andere aard is de kostenverdeling voor het (HWBP) Hoog Water Beschermings Programma, waarbij een eigen bijdrage van 10% geldt voor de waterschappen. Met name voor de waterschappen met een beperkt aantal inwoners is dit een onfaire extra belasting en 50PLUS staat voor een eerlijker verdeling van deze kosten.

50PLUS streeft naar beperkte lastenverhoging voor de inwoners. (doel: maximaal de inflatiecorrectie). Mochten Waterschappen eventueel winsten boeken, dan moet het Waterschap deze winst storten in een egalisatiefonds waarmee toekomstige tariefstijgingen opgevangen kunnen worden en de heffingen laag kunnen blijven.

Schulden voorkomen en voortzetten Rekenkamer

50PLUS wil een goede financiële huishouding van de waterschappen. Wij willen dat de Waterschappen een sober investeringsbeleid voeren en terughoudend zijn met investeringen in niet-kerntaken (zoals o.a. natuur; wat een kerntaak is van de provincie). Schuldenopbouw moet worden voorkomen en schuldenverlaging moet ter hand worden genomen.

50PLUS ziet een sterke rol weggelegd voor een wettelijk geregelde ambtelijke Rekenkamer voor elk Waterschap.

Minder Bureaucratie, maar meer aandacht voor digitale veiligheid

50PLUS wil een efficiënte en effectieve overheid. Indien het samengaan van waterschappen hier een bijdrage aan kan leveren zal 50PLUS een fusie ondersteunen. Een fusie moet dan wel vanuit het waterschap worden geïnitieerd en niet worden opgelegd. Dit kan kosten besparen door een lagere overhead en minder inzet van externe bureaus. Bovendien kan zo een bijdrage worden geleverd aan een meer democratische verankering alsmede een betere afstemming met andere beleidsterreinen. Bij minder bureaucratie hoort ook een mentaliteitsverandering.

50PLUS wil in plaats van spreken over de inwoners, praten met de inwoners tot norm verheffen.

Geen belangenverstrengeling

50PLUS streeft naar een groter democratisch gehalte bij de samenstelling van het bestuur van de Waterschappen. Geborgde zetels zijn volgens 50PLUS niet democratisch (geborgde zetels zijn zetels die vast worden bezet door bepaalde groeperingen en niet via verkiezingen worden ingevuld). Alle zetels dienen door middel van verkiezingen te worden verkregen. De fractie 50PLUS in de Eerste Kamer maakt zich sterk dit wetsontwerp naar ons voorstel aan te passen. Besluiten van het waterschapsbestuur moeten frequent openbaar worden gemaakt. De provincies moeten hier toezicht op uitoefenen.

Pragmatisch

Recreatie (varen, sportvissen, zwemmen, etc.) maar ook aanleg van akkerranden zijn op zich geen kerntaak van de Waterschappen. Maar wij willen dit wel mogelijk maken omdat water van ons allemaal is. Het beleven van “water” draagt in onze ogen bij aan het “waterbewustzijn”. Als bij de planvorming hiermee rekening gehouden kan worden, zonder dat dit aanzienlijke kosten met zich meebrengt, is dit een goede zaak. Uiteraard vraagt dit een goede afstemming met de verantwoordelijke partijen (grondeigenaar/pachter).

Indien de Waterschappen gevraagd worden taken van andere overheden over te nemen dan dienen hierbij ook de kosten gedragen te worden door de opdrachtgever. Dat geldt ook voor kennis en kunde. Deze mogen tegen betaling beschikbaar worden gesteld, zowel nationaal als internationaal.

Regeren is vooruitzien

Voor 50PLUS betekent dit, dat maatregelen waarvan we nu al weten dat deze nu of in de toekomst nodig zijn, begroot moeten worden, zodat er achteraf geen extra hoge kosten gemaakt hoeven te worden. Wij denken dan onder meer aan de klimaatadaptatie, de invoering van de omgevingswet, het Deltaplan, het aanleggen van vistrappen ten behoeve van vismigratie, etc.

50PLUS heeft in de Tweede Kamer al een eerste aanzet gegeven om de Waterschappen meer ruimte te geven om de toekomstige uitdagingen aan te kunnen. Daarom moet samen met de overheid geregeld worden dat wettelijke belemmeringen worden weggenomen. Er moet op het gebied van o.a. innovatie en productie van grondstoffen uit slib en afvalwater passende wet- en regelgeving komen, zodat deze grondstoffen ook weer (her)gebruikt kunnen worden.

Het personeelsbeleid is voor 50PLUS belangrijk. Wij streven naar een flexibele en goed gestructureerde organisatie. Deze dient qua leeftijd een afspiegeling te zijn van de maatschappij. Senioren horen daar ook een plaats in te krijgen. Zij mogen niet aan de kant worden gezet. Er moet een beleid komen om de senioren met al hun kennis, kunde en ervaring voor de organisatie te behouden. Bij vacatures dienen zij op basis van gelijkheid te worden behandeld.

Verhoging van de efficiency en kwaliteit bij de uitvoering van al haar taken behoort binnen de Waterschappen tot hun topprioriteit verheven te worden. Verzakkende dijken, overstromingen, vervuild water, verdroging en watertekort behoren te worden uitgebannen. Een waterschap dat met de allerhoogste kwaliteitsnormen werkt en ook die regels handhaaft bij de uitvoering van haar (kern)taken is wat betreft 50PLUS een “must”.

